

Tomato black ring nepovirus (Tomato black ring virus)

I ORGANISMA APRAKSTS

Nosaukums: Tomato black ring nepovirus

Sinonīmi: Tomato black ring virus

Sistemātika: Viruses: Comoviridae: *Nepovirus*

Latviskais nosaukums: Tomātu melnā gredzenplankumainība

EPPO kods: TMBRXX

SAIMNIEKAUGI

Tomato black ring virus (TBRV) var inficēt daudzas lakstaugu (viendīgļlapju, divdīgļlapju) un kokaugu sugas. Vīruss inficē vīnkokus, dažādus augļkokus, cukurbietes, kartupeļus, dažādas dārzeņu kultūras (*Allium*, *Beta*, *Brassica*, *Lactuca*, *Lycopersicon*, *Phaseolus* ģintis), dekoratīvos augus, dažas meža koku un krūmu sugas.

Saimnieciski nozīmīgākie TBRV saimniekaugi ir zemenes, avenes, jānogas, upenes un dažas *Prunus* ģints sugas (īpaši persiki).

NORMATĪVIE AKTI

LR Ministru kabineta 2004. gada 30.marta noteikumi Nr. 218 "Augu karantīnas noteikumi":

- Tomato black ring virus: **4. pielikums A daļa II nodaļa (d) 14.punkts**

EKONOMISKĀ NOZĪME

TBRV bojā aveņu, zemeņu un persiku stādījumus, tomēr plaša infekcija sastopama reti. TBRV radīto ražas zudumu ir grūti aprēķināt, jo tas ir ļoti atšķirīgs dažādām kultūraugu šķirnēm.

GEOGRĀFISKĀ IZPLATĪBA

Eiropa:

Āzija:

BIOLOGIJA

TBRV pārnēsā *Longidorus* ģints nematodes: *L. elongatus*, *L. attenuatus*. Vīrusu var pārnest gan nematožu kāpuri, gan pieauguši indivīdi, bet tas netiek nodots nākamajām paaudzēm.

Nematodes iegūst vīrusu barojoties ar inficētu augu (apmēram 1 stundas laikā) un var turpināt izplatīt vīrusu augsnē vairākas nedēļas pat bez saimniekaugu klātbūtnes.

Novērota vīrusa transmisija ar sēklām.

IZPLATĪŠANĀS VEIDI

Lokālais: ar vīrusa pārnēsātājām nematodēm un inficētām augu sēklām.

Lielos attālumos: inficētu augu sēklu, stādāmā materiāla, augsnes (kas satur TBRV inficētas sēklas vai nematodes) transportēšana.

II KONTROLES STRATĒGIJA

SIMPTOMI

Pirmajā gadā pēc inficēšanās ar TBRV augiem slimības simptomi ļoti neizteikti vai nav novērojami nemaz. Arī augi, kuri uzdīgst no inficētām sēklām, neuzrāda raksturīgus slimības simptomus. Ar katru nākošo gadu inficēto augu vitalitāte samazinās.

Ja TBRV laukā izplata nematodes, tad infekcija parādās nevienmērīgi, slimie augi veido koncentrētas grupas.

Uz *Rubus* un *Fragaria* augu lapām parādās hlorotiski gredzenveida plankumi vai mozaīka.

Uz kartupeļu lapām var parādīties nekrotiski plankumi.

Slimības simptomus visvieglāk novērot pavasarī.

IESPĒJAMS SAJAUKT

Līdzīgus simptomus uzrāda Raspberry ringspot virus (RRSV). Bez tam vienam augam bieži var novērot kompleksu RRSV un TBRV infekciju, jo abiem vīrusiem ir kopīgs pārnēsātājs *Longidorus elongatus*.

PĀRBAUDES PERIODI UN METODES

Galvenokārt jākontrolē augu stādāmā materiāla audzētāji.

Augus pārbauda to veģetācijas periodā. Vizuālo diagnostiku nepieciešams apstiprināt ar laboratorijas analīzēm.

PARAUGU NONEMŠANA

Augi vai augu daļas ar raksturīgiem simptomiem nekavējoties jānosūta uz laboratoriju slimības diagnosticēšanai.

FITOSANITĀRIE PASĀKUMI

- Vesela stādāmā materiāla izmantošana.
- Kultūras apsekošana un jebkura slima auga iznīcināšana.
- TBRV pārnēsātāju nematožu skaita ierobežošana.

Bibliogrāfiskās atsauces:

- OEPP CABI, 1997 Quarantine Pests for Europe, p. 1363.-1366.